

EUROOPA LIIT

EUROOPA PARLAMENT

NÕUKOGU

**Strasbourg, 14. november 2018
(OR. en)**

**2018/0066 (COD)
LEX 1840**

**PE-CONS 50/1/18
REV 1**

**CODIF 18
VISA 175
CODEC 1205**

**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, MILLES LOETLETAKSE
KOLMANDAD RIIGID, KELLE KODANIKEL PEAB VÄLISPIIRIDE ÜLETAMISEL OLEMA
VIISA, JA NEED KOLMANDAD RIIGID, KELLE KODANIKUD ON SELLEST NÕUDEST
VABASTATUD (KODIFITSEERITUD)**

**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU
MÄÄRUS (EL) 2018/...,**

14. november 2018,

**milles loetletakse kolmandad riigid, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja
need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud**

(kodifitseeritud)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 77 lõike 2 punkti a,

võttes arvesse Euroopa komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt¹

¹ Euroopa Parlamendi 2. oktoobri 2018. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 6. novembri 2018. aasta otsus.

ning arvestades järgmist:

- (1) Nõukogu määrust (EÜ) nr 539/2001¹ on korduvalt oluliselt muudetud². Selguse ja otstarbekuse huvides tuleks nimetatud määrus kodifitseerida.
- (2) Käesoleva määrusega nähakse ette täielik ühtlustamine nende kolmandate riikide puhul, kelle kodanikel peab liikmesriikide välispiiride ületamisel olema viisa („viisanõue“), ja nende puhul, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud.
- (3) Kolmandad riigid, kelle kodanikele kohaldatakse viisanõuet või kelle kodanikud on viisanõudest vabastatud, tuleks määrata kindlaks, tuginedes kaalutletud juhtumipõhisele mitmesuguste kriteeriumide hindamisele. Kõnealune hindamine peaks toimuma perioodiliselt ja selle tulemusena peaks saama esitada seadusandlikke ettepanekuid, et muuta käesoleva määruse I lisa, milles loetletakse kolmandad riigid, kelle kodanikel peab liikmesriikide välispiiride ületamisel olema viisa, ja II lisa, milles loetletakse kolmandad riigid, kelle kodanikud on liikmesriikide välispiiride ületamisel viisanõudest vabastatud sellise viibimise puhul, mis ei ületa 90 päeva mis tahes 180-päevase ajavahemiku jooksul, olenemata võimalusest esitada teatud juhtudel nimetatud lisade muutmiseks riigipõhiseid ettepanekuid, näiteks viisanõude kaotamise tõttu või viisanõudest vabastamise („viisavabastus“) ajutise peatamise tagajärjel.

¹ Nõukogu 15. märtsi 2001. aasta määrus (EÜ) nr 539/2001, milles loetletakse kolmandad riigid, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud (EÜT L 81, 21.3.2001, lk 1).

² Vt III lisa.

- (4) I ja II lisas esitatud kolmandate riikide loetelud peaksid praegu ja edaspidi vastama kriteeriumidele, mis on sätestatud käesolevas määruses. Kolmandad riigid, kelle puhul on olukord seoses kõnealuste kriteeriumidega muutunud, tuleks kanda ühest lisast teise.
- (5) I ja II lisas tuleks arvesse võtta rahvusvahelise õiguse arengut, mille tulemusel on muutunud teatavate riikide või üksuste staatus või nimetus.
- (6) Euroopa Majanduspiirkonna leping¹ vabastab Islandi, Liechtensteini ja Norra kodanikud viisanõudest, mistõttu kõnealuseid riike ei tuleks kanda II lisas esitatud loetellu.
- (7) Kuna Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide ning Šveitsi Konföderatsiooni vaheline kokkulepe isikute vaba liikumise kohta² sätestab Šveitsi ja liikmesriikide kodanike vaba liikumise ilma viisadeta, ei tuleks Šveitsi kanda II lisas esitatud loetellu.

¹ EÜT L 1, 3.1.1994, lk 3.

² EÜT L 114, 30.4.2002, lk 6.

- (8) Pagulaseks tunnistatud isikute ja kodakondsuseta isikute suhtes peaks viisanõude või sellest nõudest vabastamise kohta tehtava otsuse aluseks olema see kolmas riik, kus on kõnealuste isikute elukoht ja kes on neile väljastanud reisidokumendid, ilma et see piiraks liikmesriikide poolt allakirjutatud rahvusvahelistest kokkulepetest ja eelkõige 20. aprillil 1959 Strasbourgis allakirjutatud Euroopa Nõukogu pagulaste viisanõude kaotamise Euroopa lepingust tulenevaid kohustusi. Arvestades erinevusi pagulaseks tunnistatud isikute ja kodakondsuseta isikute suhtes kohaldatavas liikmesriigi õiguses, peaks liikmesriikidel olema võimalik otsustada, kas kõnealustesse kategooriatesse kuuluvad isikud tuleks viisanõudest vabastada, kui kolmas riik, kus on nende isikute elukoht ja kes on väljastanud neile reisidokumendid, kuulub selliste kolmandate riikide hulka, kelle kodanikud on viisanõudest vabastatud.
- (9) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1931/2006¹ kohaselt tuleks sätestada kohaliku piiriliikluse loa kasutajate vabastamine viisanõudest.
- (10) Liikmesriikidel peaks olema võimalik näha ette erandeid viisanõudest vabastamiseks teatavate muude kui tavaliste passide kasutajate suhtes.
- (11) Teatud üksikjuhtudel, mil viisa erinormid on õigustatud, peaks liikmesriikidel olema võimalik vabastada teatava kategooria isikud viisanõudest või kehtestada nende suhtes viisanõue vastavalt rahvusvahelisele avalikule õigusele või tavale.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1931/2006, millega kehtestatakse maismaal liikmesriikide välispiiril toimuva kohaliku piiriliikluse eeskirjad ning muudetakse Schengeni konventsiooni sätteid (ELT L 405, 30.12.2006, lk 1).

- (12) Liikmesriikidel peaks olema võimalik viisanõudest vabastada pagulaseks tunnistatud isikud, kõik kodakondsuseta isikud, nii Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni 28. septembri 1954. aasta kodakondsuseta isikute seisundi konventsiooni kohaldamisalasse kui ka sellest väljapoole jäävad kodakondsuseta isikud, ning kooliõpilased, kes reisivad kooliekskursiooni raames, juhul kui kõnealuste kategooriate isikute elukoht on kolmandas riigis, kes on kantud käesoleva määruse II lisas esitatud loetellu.
- (13) Viisanõudest vabastamise kord peaks täiel määral peegeldama tegelikkust. Teatavad liikmesriigid vabastavad viisanõudest selliste kolmandate riikide kodanikud, kellel peab liikmesriikide välispiiride ületamisel olema viisa ja kes on relvajõudude liikmed ning reisivad Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsiooni (NATO) või programmi „Partnerlus rahu nimel“ raames. Õiguskindluse kaalutlustel peaksid sellised väljaspool liidu õigust võetud rahvusvahelistest kohustustest tulenevad vabastused siiski kajastuma käesolevas määruses.
- (14) Liit peaks oma suhetes kolmandate riikidega tegema aktiivselt jõupingutusi, et saavutada viisaküsimustes täielik vastastikkus, suurendades seeläbi liidu välispoliitika usaldusväärsust ja tagades selle järjepidevuse.

- (15) Tuleks ette näha liidu mehhanism, mis võimaldab rakendada vastastikkuse põhimõtet, kui II lisas loetletud kolmas riik otsustab kehtestada ühe või mitme liikmesriigi kodanike suhtes viisanõude. Kõnealune mehhanism peaks tagama, et liit reageerib solidaarse tegutsemisega, kui selline kolmas riik kohaldab vähemalt ühe liikmesriigi kodanike suhtes viisanõuet.
- (16) Juhul kui liikmesriik on teatanud, et II lisas loetletud kolmas riik kohaldab viisanõuet kõnealuse liikmesriigi kodanike suhtes, peaksid kõik liikmesriigid tegutsema ühiselt ning tagama seega liidu reageerimise olukorras, mis mõjutab liitu tervikuna ning mille tõttu liidu kodanikele langeb osaks erinev kohtlemine.

- (17) Selleks et tagada Euroopa Parlamendi ja nõukogu asjakohane osalemine vastastikkuse põhimõtte kohaldamise teises etapis ning arvestades, et II lisa loetletud kolmanda riigi kõigi kodanike viisanõudest vabastamise peatamine on poliitiliselt eriti tundlik ja see avaldab horisontaalset mõju liikmesriikidele, Schengeni lepinguga ühinenud riikidele ja liidule endale, eelkõige nende välissuhetele ja Schengeni ala üldisele toimimisele, peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte teatavate vastastikkuse põhimõtte elementide kohta. Komisjonile sellise õiguse andmisega võetakse arvesse vajadust poliitilise arutelu järele liidu viisapoliitika üle Schengeni alal. Selles kajastub ka vajadus tagada vastastikkuse põhimõtte kohaldamisel kõigile asjaomase kolmanda riigi kodanikele piisav läbipaistvus ja õiguskindlus, eelkõige käesoleva määruse II lisa vastava ajutise muutmise abil. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes¹ sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.

¹ ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

- (18) Käesoleva määrusega tuleks kehtetada II lisas loetletud kolmanda riigiga kehtestatud viisanõudest vabastamise ajutise peatamise kord (edaspidi „peatamise kord“), juhul kui erakorralise olukorra tõttu ja vähemalt ühe liikmesriigi abistamiseks on tarvis kiiresti reageerida, ning võttes arvesse erakorralise olukorra üldist mõju liidule tervikuna.
- (19) Peatamise korra ja teatavate vastastikkuse põhimõtte sätete tõhusa kohaldamise tagamiseks ning eelkõige selleks, et võimaldada piisavalt arvesse võtta kõiki asjaomaseid tegureid ja nimetatud korra ja põhimõtte kohaldamise võimalikku mõju, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused, et määrata kindlaks nende asjaomase kolmanda riigi kodanike kategooriad, kelle suhtes tuleks vastastikkuse põhimõtte kohaselt kohaldada viisanõudest vabastamise ajutist peatamist, ja nimetatud peatamise kestus ning peatamise kord. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011¹. Selliste rakendusaktide vastuvõtmiseks tuleks kasutada kontrollimenetlust.
- (20) On vaja vältida mis tahes kuritarvitusi ja võidelda mis tahes kuritarvitustega, mis tulenevad sellest, et teatavate kolmandate riikide kodanikele, kes kujutavad endast ohtu asjaomase liikmesriigi avalikule korrale ja sisejulgeolekule, antakse viisanõudest vabastus lühiajaliseks riigis viibimiseks.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

- (21) Peatamise kord peaks võimaldama liikmesriikidel teatada peatamiseni viia võivatest asjaoludest ja komisjonil käivitada peatamise kord omal algatusel.
- (22) Peatamise korra kasutamist tuleks hõlbustada lühikeste vaatlusperioodide ja tähtaegadega ning kiire menetlusega ning peatamise võimalikud alused peaksid hõlmama tagasivõtmise valdkonnas koostöö tegemise vähenemist ning liikmesriikide avalikule korrale ja sisejulgeolekule avalduvate ohtude olulist kasvu. Selline koostöö vähenemine peaks hõlmama selliste tagasivõtutaotluste rahuldamisest keeldumise määra olulist kasvu, mis on muu hulgas esitatud läbi asjaomase kolmanda riigi liikunud kolmandate riikide kodanike kohta, kui tagasivõtukohustus on ette nähtud liidu või liikmesriigi ja asjaomase kolmanda riigi vahel sõlmitud tagasivõtulepinguga. Samuti peaks komisjonil olema võimalik käivitada peatamise kord juhul, kui kolmas riik ei tee tagasivõtuküsimustes koostööd, eriti kui asjaomase kolmanda riigi ja liidu vahel on sõlmitud tagasivõtuleping.
- (23) Peatamise korra kohaldamisel tähendab oluline kasv 50 % künnise ületamist. See võib tähendada ka väiksemat kasvu, kui komisjon peab seda kohaldatavaks konkreetsel juhul, millest asjaomane liikmesriik on teatanud.
- (24) Peatamise korra kohaldamisel tähendab madal heakskiitmise määr, et ligikaudu 3 kuni 4 % varjupaigataotlustest kiidetakse heaks. See võib tähendada ka suuremat heakskiitmise määra, kui komisjon peab seda kohaldatavaks konkreetsel juhul, millest asjaomane liikmesriik on teatanud.

- (25) On vaja vältida viisanõudest vabastamise kuritarvitamist ja võidelda selle vastu, kui see toob kaasa rändesurve suurenemise, mis tuleneb näiteks põhjendamatute varjupaigataotluste arvu suurenemisest, ning kui see toob samuti kaasa põhjendamatute elamisloataotluste esitamise.
- (26) Selle tagamiseks, et konkreetseid nõudeid, mida kasutati viisanõude kaotamise üle peetud dialoogi eduka lõpuleviimise tulemusena antud viisanõudest vabastamise asjakohasuse hindamiseks, täidetakse ka edaspidi, peaks komisjon jälgima olukorda asjaomastes kolmandates riikides. Komisjon peaks pöörama erilist tähelepanu inimõiguste olukorrale asjaomastes kolmandates riikides.
- (27) Komisjon peaks andma Euroopa Parlamendile ja nõukogule regulaarselt aru vähemalt kord aastas seitsme aasta jooksul pärast viisanõude kaotamise jõustumist asjaomase kolmanda riigi suhtes ja sellele järgneval ajal, kui komisjon peab seda vajalikuks, või kui Euroopa Parlament või nõukogu seda taotleb.
- (28) Komisjon peaks enne, kui ta teeb otsuse peatada ajutiselt teatava kolmanda riigi kodanike viisanõudest vabastamine, võtma arvesse inimõiguste olukorda asjaomases kolmandas riigis ning viisanõudest vabastamise peatamise võimalikke tagajärgi sealsele inimõiguste olukorrale.

- (29) Viisanõudest vabastamise peatamine rakendusaktiga peaks hõlmama asjaomase kolmanda riigi teatavaid kodanike kategooriaid, võttes aluseks reisidokumentide asjakohased liigid ja vajaduse korral lisakriteeriumid, näiteks liikmesriikide territooriumile esimest korda reisivad isikud. Rakendusaktis tuleks kindlaks määrata nende kodanike kategooriad, kelle suhtes peatamist tuleks kohaldada, võttes arvesse konkreetseid asjaolusid, millest on teatanud üks või mitu liikmesriiki või komisjon, ning proportsionaalsuse põhimõtet.
- (30) Selleks et tagada Euroopa Parlamendi ja nõukogu asjakohane osalemine peatamise korra rakendamises ning arvestades, et käesoleva määruse II lisas loetletud kolmanda riigi kõigi kodanike viisanõudest vabastamise peatamine on poliitiliselt tundlik ja see avaldab horisontaalset mõju liikmesriikidele ja liidule endale, eelkõige nende välissuhetele ja Schengeni ala üldisele toimimisele, peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte asjaomaste kolmandate riikide kodanike viisanõudest vabastamise ajutise peatamise kohta. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni ekspertiirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.

- (31) Pidades silmas vajadust tagada viisasüsteemi juhtimise avatus ja asjaomaste isikute informeeritus, peaksid liikmesriigid teatama komisjonile ja teistele liikmesriikidele meetmetest, mida nad käesoleva määruse alusel võtavad. Samal põhjusel tuleks nimetatud teave avaldada ka *Euroopa Liidu Teatajas*.
- (32) Liikmesriigi territooriumile sisenemise või viisade väljaandmise tingimused ei tohiks mõjutada reisidokumentide kehtivuse tunnustamist reguleerivaid norme.
- (33) Vastavalt Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 kehtestatud proportsionaalsuse põhimõttele on sellise määruse vastuvõtmine, milles loetletakse need kolmandad riigid, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud, ühtaegu vajalik ja asjakohane abinõu tagamaks, et ühtne viisapoliitika toimiks efektiivselt.
- (34) Käesolev määrus ei tohiks piirata selliste rahvusvaheliste lepingute kohaldamist, mille Euroopa Ühendus on sõlminud enne määruse (EÜ) nr 539/2001 jõustumist ja mille täitmiseks on vaja kalduda ühtsest viisapoliitikast kõrvale, võttes arvesse Euroopa Liidu Kohtu praktikat.

- (35) Islandi ja Norra puhul kujutab käesolev määrus endast nende Schengeni *acquis*’ sätete edasiarendamist Euroopa Liidu Nõukogu ning Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigi vahelise lepingu (viimase kahe riigi osalemiseks Schengeni *acquis*’ sätete rakendamises, kohaldamises ja edasiarendamises)¹ tähenduses, mis kuuluvad nõukogu otsuse 1999/437/EÜ² artikli 1 punktis B osutatud valdkonda.
- (36) Šveitsi puhul kujutab käesolev määrus endast nende Schengeni *acquis*’ sätete edasiarendamist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepingu (Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*’ rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega)³ tähenduses, mis kuuluvad nõukogu otsuse 1999/437/EÜ artikli 1 punktides B ja C osutatud valdkonda, kusjuures nimetatud otsuse vastavaid punkte tõlgendatakse koostoimes nõukogu otsuse 2008/146/EÜ⁴ artikliga 3.

¹ EÜT L 176, 10.7.1999, lk 36.

² Nõukogu 17. mai 1999. aasta otsus 1999/437/EÜ Euroopa Liidu Nõukogu ning Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigi vahel sõlmitud lepingu teatavate rakenduseeskirjade kohta nende kahe riigi ühinemiseks Schengeni *acquis*’ sätete rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega (EÜT L 176, 10.7.1999, lk 31).

³ ELT L 53, 27.2.2008, lk 52.

⁴ Nõukogu 28. jaanuari 2008. aasta otsus 2008/146/EÜ sõlmida Euroopa Ühenduse nimel Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline leping Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*’ rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega (ELT L 53, 27.2.2008, lk 1).

- (37) Liechtensteini puhul kujutab käesolev määrus endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigi vahelise protokoll (mis käsitleb Liechtensteini Vürstiriigi ühinemist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepinguga Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*' rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega)¹ tähenduses, mis kuuluvad otsuse 1999/437/EÜ artikli 1 punktides B ja C osutatud valdkonda, kusjuures nimetatud otsuse vastavaid punkte tõlgendatakse koostoimes nõukogu otsuse 2011/350/EL² artikliga 3.

¹ ELT L 160, 18.6.2011, lk 21.

² Nõukogu 7. märtsi 2011. aasta otsus 2011/350/EL Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigi vahelise protokoll (mis käsitleb Liechtensteini Vürstiriigi ühinemist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepinguga Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*' rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega) Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta, seoses sisepiiridel piirikontrolli kaotamise ja isikute liikumisega (ELT L 160, 18.6.2011, lk 19).

- (38) Käesolev määrus kujutab endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist, milles Ühendkuningriik ei osale vastavalt nõukogu otsusele 2000/365/EÜ¹; seetõttu ei osale Ühendkuningriik käesoleva määruse vastuvõtmisel, see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.
- (39) Käesolev määrus kujutab endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist, milles Iirimaa ei osale vastavalt nõukogu otsusele 2002/192/EÜ²; seetõttu ei osale Iirimaa käesoleva määruse vastuvõtmisel, see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

¹ Nõukogu 29. mai 2000. aasta otsus 2000/365/EÜ Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi taotluse kohta osaleda teatavates Schengeni *acquis*' sätetes (EÜT L 131, 1.6.2000, lk 43).

² Nõukogu 28. veebruari 2002. aasta otsus 2002/192/EÜ Iirimaa taotluse kohta osaleda teatavates Schengeni *acquis*' sätetes (EÜT L 64, 7.3.2002, lk 20).

Artikkel 1

Käesolevas määruses määratakse kindlaks kolmandad riigid, kelle kodanikelt nõutakse viisat või kelle kodanikud on viisanõudest vabastatud, hinnates igal üksikjuhtumil eraldi mitmesuguseid kriteeriume, mis on seotud muu hulgas ebaseadusliku sissetrännega, avaliku korra ja julgeolekuga, majandusliku kasuga, eelkõige turismi ja väliskaubanduse aspektist, ning liidu välissuhetega asjaomaste kolmandate riikidega, arvestades eelkõige inimõigusi ja põhivabadusi, samuti piirkondlikku ühtekuuluvust ja vastastikkuse põhimõtet.

Artikkel 2

Käesoleva määruse kohaldamisel kasutatakse mõistet „viisa“, nagu see on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 810/2009¹ artikli 2 punkti 2 alapunktis a.

Artikkel 3

1. I lisas loetletud kolmandate riikide kodanikelt nõutakse liikmesriikide välispiiride ületamisel viisat.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta määrus (EÜ) nr 810/2009, millega kehtestatakse ühenduse viisaeeskiri (viisaeeskiri) (ELT L 243, 15.9.2009, lk 1).

2. Ilma et see piiraks 20. aprillil 1959 Strasbourgis alla kirjutatud Euroopa Nõukogu pagulaste viisanõude kaotamise Euroopa lepingust tulenevaid nõudeid, nõutakse pagulaseks tunnistatud isikutelt ja kodakondsuseta isikutelt liikmesriikide välispiiride ületamisel viisat, kui kolmas riik, kus on nende elukoht ja kes väljastas neile reisidokumendi, on loetletud käesoleva määruse I lisas.

Artikkel 4

1. II lisas loetletud kolmandate riikide kodanikud vabastatakse artikli 3 lõikes 1 sätestatud nõudest viibimise puhul, mis ei ületa 90 päeva mis tahes 180-päevase ajavahemiku jooksul.
2. Lisaks vabastatakse viisanõudest järgmised isikud:
 - a) käesoleva määruse I lisas loetletud kolmandate riikide kodanikud, kellele liikmesriigid on väljastanud kohaliku piiriliikluse loa vastavalt määrusele (EÜ) nr 1931/2006, kui nad kasutavad oma õigusi kohaliku piiriliikluse korra alusel;
 - b) kooliõpilased, kellel on käesoleva määruse I lisas loetletud kolmanda riigi kodakondsus ja kelle elukoht on liikmesriigis, kus kohaldatakse otsust 94/795/JSK¹, ning kes reisivad kooliekskursiooni raames sellise õpilasrühma koosseisus, mida saadab kõnealuse kooli õpetaja;

¹ Nõukogu 30. novembri 1994. aasta otsus 94/795/JSK Euroopa Liidu lepingu artikli K.3 lõike 2 alapunkti b alusel vastuvõetud ühismeetmete kohta reisimisvõimaluste loomiseks kolmandate riikide kooliõpilastele, kes elavad ühes liikmesriigis (EÜT L 327, 19.12.1994, lk 1).

- c) pagulaseks tunnistatud isikud ning kodakondsuseta isikud ja teised ilma ühegi riigi kodakondsuseta isikud, kelle elukoht on liikmesriigis ja kellele on nimetatud liikmesriik väljastanud reisidokumendi.

Artikkel 5

Varem I ja II lisas loetletud kolmandate riikide osaks olnud uute kolmandate riikide kodanike suhtes kehtivad vastavalt artiklid 3 ja 4, kuni nõukogu ELi toimimise lepingu asjakohases sättes kehtestatud korras ei otsusta teisiti.

Artikkel 6

1. Liikmesriik võib ette näha erandid artiklis 3 sätestatud viisanõudest või artiklis 4 sätestatud viisanõudest vabastamisest järgmiste isikute suhtes:
 - a) diplomaatilise passi, teenistus-/ ametipassi või eripassi kasutajad;
 - b) tsiviillennukite ja -laevade meeskonnaliikmed oma ametikohustuste täitmisel;
 - c) tsiviillaevade meeskonnaliikmed nende maaleminekul, kui nad kasutavad meremehe isikut tõendavat dokumenti, mis on välja antud vastavalt Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni 13. mai 1958. aasta konventsioonile nr 108 või 19. juuni 2003. aasta konventsioonile nr 185 või Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni 9. aprilli 1965. aasta rahvusvahelise mereliikluse hõlbustamise konventsioonile;

- d) katastroofide ja õnnetusjuhtumite korral läbi viidavate abi- või päästemissioonide meeskond ja liikmed;
- e) rahvusvahelistel siseveeteedel sõitvate tsiviillaevade meeskond;
- f) selliste reisidokumentide kasutajad, mille rahvusvahelised valitsustevahelised organisatsioonid, mille liikmeks on vähemalt üks liikmesriik, või muud üksused, mida asjaomane liikmesriik tunnustab rahvusvahelise õiguse subjektina, on välja andnud oma organisatsiooni või üksuse ametnikele.

2. Liikmesriik võib vabastada artiklis 3 sätestatud viisanõudest

- a) kooliõpilased, kellel on I lisas loetletud kolmanda riigi kodakondsus ja kelle elukoht on II lisas loetletud kolmandas riigis, Šveitsis või Liechtensteinis ning kes reisivad kooliekskursiooni raames sellise õpilasrühma koosseisus, mida saadab kõnealuse kooli õpetaja;
- b) pagulaseks tunnistatud isikud ja kodakondsuseta isikud, kui kolmas riik, mis on nende elukoht ja kes on neile väljastanud reisidokumendi, on loetletud II lisas;
- c) relvajõudude liikmed, kes reisivad NATO või programmi „Partnerlus rahu nimel“ raames ning kellel on isikut tõendav dokument ja lähetuskorraldus, mis on ette nähtud 19. juunil 1951. aastal Põhja-Atlandi lepingu osalisriikide vahel sõlmitud lepingus nende relvajõudude staatuse kohta;

- d) ilma et see piiraks 20. aprillil 1959 Strasbourgis alla kirjutatud Euroopa Nõukogu pagulaste viisanõude kaotamise Euroopa lepingust tulenevaid nõudeid, pagulaseks tunnistatud isikud ja kodakondsuseta isikud ning muud isikud, kellel ei ole ühegi riigi kodakondsust ja kelle elukoht on Ühendkuningriigis või Iirimaa ning kellele Ühendkuningriik või Iirimaa on välja andnud reisidokumendi, mida asjaomane liikmesriik tunnustab.

- 3. Liikmesriik võib ette näha erandid artiklis 4 sätestatud viisanõudest vabastamisest isikute suhtes, kes riigis viibimise kestel on hõivatud tasustatava tööga.

Artikkel 7

Kui II lisas loetletud kolmas riik kohaldab vähemalt ühe liikmesriigi kodanike suhtes viisanõuet, kohaldatakse järgmisi sätteid:

- a) 30 päeva jooksul pärast seda, kui kolmas riik on viisanõude rakendanud, teatab asjaomane liikmesriik sellest kirjalikult Euroopa Parlamendile, nõukogule ja komisjonile.

See teade

- i) täpsustab viisanõude rakendamise kuupäeva ning asjaomaste reisidokumentide ja viisade liigid;
- ii) sisaldab üksikasjalikku selgitust selle kohta, milliseid esialgseid meetmeid on asjaomane liikmesriik võtnud vastava kolmanda riigiga viisavabaduse tagamiseks, ning kogu asjakohast teavet.

Komisjon avaldab kõnealust teadet käsitleva teabe viivitamata *Euroopa Liidu Teatajas*, sealhulgas teabe viisanõude rakendamise kuupäeva ning asjaomaste reisidokumentide ja viisade liigi kohta.

Kui kolmas riik otsustab viisanõude kaotada enne käesoleva punkti esimeses lõigus osutatud tähtaja möödumist, siis teadet ei tehta või see võetakse tagasi ning asjakohast teavet ei avaldata;

- b) komisjon astub vahetult pärast punkti a kolmandas lõigus osutatud avaldamiskuupäeva ja asjaomase liikmesriigiga konsulteerides koos asjaomase kolmanda riigi asutustega eelkõige poliitika, majanduse ja kaubanduse valdkonnas samme viisavaba liikumise taastamiseks või kehtestamiseks ning teavitab nendest viivitamata Euroopa Parlamenti ja nõukogu;
- c) kui asjaomane kolmas riik ei ole 90 päeva jooksul arvates punkti a kolmandas lõigus osutatud avaldamiskuupäevast ning hoolimata kõigist vastavalt punktile b astunud sammudest viisanõuet kaotanud, võib asjaomane liikmesriik paluda komisjonil peatada kõnealuse kolmanda riigi kodanike teatavate kategooriate viisanõudest vabastamine. Kui liikmesriik esitab sellise taotluse, teavitab ta sellest Euroopa Parlamenti ja nõukogu;

- d) komisjon võtab punkti e, f või h kohaseid edasisi samme kaaludes arvesse asjaomase liikmesriigi poolt kõnealuse kolmanda riigiga viisavaba liikumise taastamiseks võetud meetmete tulemusi, vastavalt punktile b astutud samme ning tagajärgi, mida viisanõudest vabastamise peatamine tooks kaasa liidu ja selle liikmesriikide suhetele kõnealuse kolmanda riigiga;
- e) kui asjaomane kolmas riik ei ole viisanõuet kaotanud, toimib komisjon hiljemalt kuus kuud arvates punkti a kolmandas lõigus osutatud avaldamiskuupäevast ning seejärel vähemalt iga kuue kuu tagant ajavahemiku jooksul, mille kogukestus ei tohi ületada punktis f osutatud delegeeritud õigusakti jõustumise või sellele vastuväite esitamise kuupäeva, järgmiselt:
- i) võtab asjaomase liikmesriigi palvel või omal algatusel vastu rakendusakti, millega peatatakse ajutiselt kuni kuueks kuuks asjaomase kolmanda riigi kodanike teatavate kategooriate suhtes viisanõude vabastus. Rakendusaktis määratakse kindlaks viisanõudest vabastamise peatamise alguskuupäev, mis saabub 90 päeva jooksul rakendusakti jõustumisest, võttes arvesse liikmesriikide konsulaatide käsutuses olevaid ressursse. Järgnevate rakendusaktide vastuvõtmisel võib komisjon pikendada peatamise kestust kuni kuue kuu pikkuste täiendavate ajavahemike võrra ja võib muuta asjaomase kolmanda riigi kodanike kategooriaid, kelle suhtes viisanõudest vabastamine on peatatud.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 11 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega. Ilma et see piiraks artikli 6 kohaldamist, nõutakse kõigilt rakendusaktis osutatud kolmanda riigi kodanike kategooriatelt viisanõudest vabastamise peatamise kestuse ajal liikmesriikide välispiiride ületamisel viisa olemasolu, või

- ii) esitab artikli 11 lõikes 1 osutatud komiteele aruande, milles ta hindab olukorda ja toob välja põhjendused, miks ta otsustas viisanõudest vabastamist mitte peatada, ning teavitab sellest Euroopa Parlamenti ja nõukogu.

Nimetatud aruandes tuleb võtta arvesse kõiki asjakohaseid tegureid, nagu need, millele on osutatud punktis d. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad pidada kõnealusele aruandele tuginedes poliitilise mõttevahetuse;

- f) kui asjaomane kolmas riik ei ole 24 kuu jooksul arvates punkti a kolmandas lõigus osutatud avaldamiskuupäevast viisanõuet kaotanud, võtab komisjon kooskõlas artikliga 10 vastu delegeeritud õigusakti, millega peatatakse ajutiselt 12 kuuks kõnealuse kolmanda riigi kodanike viisanõudest vabastamine. Delegeeritud õigusaktiga määratakse kindlaks viisanõudest vabastamise peatamise alguskuupäev, mis saabub 90 päeva jooksul õigusakti jõustumisest, võttes arvesse liikmesriikide konsulaatide käsutuses olevaid ressursse, ning sellega muudetakse vastavalt II lisa. Kõnealune muudatus tehakse joonealuse märkuse lisamisega asjaomase kolmanda riigi nime järele, märkides, et kõnealuse kolmanda riigi suhtes on viisanõudest vabastamine peatatud ning täpsustades selle peatamise kestuse.

Asjaomase kolmanda riigi kodanike viisanõudest vabastamise peatamise alguskuupäevast või kui delegeeritud õigusaktile on vastavalt artikli 10 lõikele 7 esitatud vastuväide, kaotab käesoleva artikli esimese lõigu punkti e kohaselt vastu võetud asjaomast kolmandat riiki käsitlev rakendusakt kehtivuse. Kui komisjon esitab punktis h osutatud seadusandliku ettepaneku, pikendatakse käesoleva punkti esimeses lõigus osutatud viisanõudest vabastamise peatamise kestust kuue kuu võrra. Samas lõigus osutatud joonealust märkust muudetakse vastavalt.

Ilma et see piiraks artikli 6 kohaldamist, nõutakse delegeeritud õigusaktiga hõlmatud kolmanda riigi kodanikelt kõnealuse peatamise kestuse ajal liikmesriikide välispiiride ületamisel viisa olemasolu;

- g) mis tahes järgnev teade, mille mõni muu liikmesriik esitab punkti a alusel sama kolmanda riigi kohta punkti e või f alusel kõnealuse kolmanda riigi suhtes juba vastu võetud meetmete kohaldamise ajal, integreeritakse käimasolevatesse menetlustesse, ilma et pikendataks nendes punktides sätestatud tähtaegu või kestusi;
- h) kui asjaomane kolmas riik ei ole punktis f osutatud delegeeritud õigusakti jõustumisest kuue kuu jooksul viisanõuet kaotanud, võib komisjon esitada käesoleva määruse muutmiseks seadusandliku ettepaneku, et viia viide asjaomasele kolmandale riigile II lisast üle I lisasse;
- i) punktides e, f ja h osutatud menetlused ei mõjuta komisjoni õigust esitada mis tahes ajal seadusandlik ettepanek käesoleva määruse muutmiseks, et viia viide asjaomasele kolmandale riigile II lisast üle I lisasse;

- j) kui asjaomane kolmas riik kaotab viisanõude, teatab asjaomane liikmesriik sellest viivitamata Euroopa Parlamendile, nõukogule ja komisjonile. Komisjon avaldab vastava teate viivitamata *Euroopa Liidu Teatajas*.

Asjaomase kolmanda riigi kohta punkti e kohaselt vastu võetud rakendusakt või punkti f kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusakt kaotab kehtivuse seitse päeva pärast käesoleva punkti esimeses lõigus osutatud avaldamist. Kui asjaomane kolmas riik on kehtestanud viisanõude kahe või enama liikmesriigi kodanike suhtes, kaotab kõnealust kolmandat riiki käsitlev rakendusakt või delegeeritud õigusakt kehtivuse seitse päeva pärast teate avaldamist viimase liikmesriigi kohta, kelle kodanike suhtes kõnealune kolmas riik kohaldas viisanõuet. Punkti f esimeses lõigus viidatud joonealune märkus kustutatakse asjaomase delegeeritud õigusakti kehtivuse kaotamisel. Komisjon avaldab teabe kõnealuse kehtivuse kaotamise kohta viivitamata *Euroopa Liidu Teatajas*.

Kui asjaomane kolmas riik kaotab viisanõude, kuid asjaomane liikmesriik ei teata sellest vastavalt käesoleva punkti esimesele lõigule, algatab komisjon omal algatusel viivitamata kõnealuses lõigus osutatud avaldamise ning kohaldatakse käesoleva punkti teist lõiku.

Artikkel 8

1. Erandina artiklist 4 peatatakse II lisas loetletud kolmanda riigi kodanike viisanõudest vabastamine ajutiselt asjakohaste ja objektiivsete andmete alusel kooskõlas käesoleva artikliga.
2. Liikmesriik võib komisjoni teavitada, kui kahe kuu jooksul võrreldes eelneva aasta sama ajavahemikuga või II lisas loetletud kolmanda riigi kodanike viisanõudest vabastamise rakendamisele eelnenud kahe kuu jooksul on tegemist ühe või mitme järgmise asjaoluga:
 - a) riiki sisenemise keelu saanud või ilma vastava õigusega liikmesriigi territooriumil viibivate asjaomase kolmanda riigi kodanike arvu oluline kasv;
 - b) sellise kolmanda riigi kodanike esitatud varjupaigataotluste arvu oluline kasv, mille puhul taotluste heakskiitmise määr on madal;
 - c) asjaomase kolmanda riigiga tagasivõtmise valdkonnas koostöö vähenemine, mida tõendavad piisavad andmed, eelkõige selliste tagasivõtutaotluste rahuldamisest keeldumise määra oluline kasv, mille liikmesriik on esitanud kõnealusele kolmandale riigile selle kolmanda riigi kodanike kohta või, kui tagasivõtukohustus on ette nähtud liidu või kõnealuse liikmesriigi ja kõnealuse kolmanda riigi vahelise tagasivõtulepinguga, läbi selle kolmanda riigi liikunud kolmandate riikide kodanike kohta;

- d) asjaomase kolmanda riigi kodanikega seotud suurenenud risk või otsene oht liikmesriikide avalikule korrale või sisejulgeolekule ja eelkõige raskete kuritegude arvu märkimisväärne kasv, mida tõendavad objektiivne, konkreetne ja asjakohane teave ning pädevate asutuste esitatud andmed.

Käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud teadet tuleb nõuetekohaselt põhjendada ning see peab sisaldama asjakohaseid andmeid ja statistikat ning samuti üksikasjalikku selgitust selle kohta, milliseid esialgseid meetmeid on asjaomane liikmesriik võtnud olukorra lahendamiseks. Asjaomane liikmesriik võib oma teates täpsustada, milliseid asjaomase kolmanda riigi kodanike kategooriaid rakendusakt vastavalt lõike 6 punktile a hõlmab, esitades selle kohta üksikasjalikud põhjendused. Komisjon teavitab Euroopa Parlamenti ja nõukogu viivitamata sellise teate saamisest.

- 3. Kui komisjonil on asjakohaseid andmeid, aruandeid ja statistikat arvesse võttes konkreetset ja usaldusväärset teavet lõike 2 punktis a, b, c või d osutatud asjaolude kohta ühes või mitmes liikmesriigis, või selle kohta, et kolmas riik ei tee tagasivõtmise valdkonnas koostööd, eriti juhul, kui asjaomane kolmas riik ja liit on sõlminud tagasivõtulepingu, teatab komisjon sellest viivitamata Euroopa Parlamendile ja nõukogule, esitades vastava analüüsi ning kohaldatakse lõike 6 sätteid.

Tagasivõtmise valdkonnas koostöö mittetegemine esimese lõigu mõistes võib seisneda näiteks järgmises:

- tagasivõtutaotluste tagasilükkamine või nende mitteõigeaegne menetlemine;
- tagasipöördumise reisidokumentide õigeaegselt väljastamata jätmine tagasivõtulepingus sätestatud tähtaegade jooksul või tagasivõtulepingus sätestatud tähtaegade möödumise järel Euroopas välja antud reisidokumendiide tunnustamast keeldumine, või
- tagasivõtulepingu lõpetamine või peatamine.

4. Komisjon jälgib, et pidevalt täidetakspetsiifilisi nõudeid, mis põhinevad artiklil 1 ja mida kasutati selleks, et hinnata viisanõude kaotamise asjakohasust kolmandates riikides, kelle kodanikud on liikmesriikide territooriumile reisimisel liidu ja selle kolmanda riigi vahel viisanõude kaotamise üle peetud dialoogi eduka lõpuleviimise tulemusena viisanõudest vabastatud.

Lisaks annab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule regulaarselt vähemalt kord aastas aru seitsme aasta jooksul pärast viisanõude kaotamise jõustumise kuupäeva kõnealuse kolmanda riigi suhtes ja sellele järgneval ajal, kui komisjon peab seda vajalikuks, või Euroopa Parlamendi või nõukogu taotlusel korral. Aruandes keskendutakse kolmandatele riikidele, kelle puhul komisjon konkreetse ja usaldusväärse teabe põhjal leiab, et teatavad nõuded ei ole enam täidetud.

Kui komisjoni aruandest ilmneb, et teatava kolmanda riigi puhul ei ole üks või mitu konkreetset nõuet enam täidetud, kohaldatakse lõiget 6.

5. Komisjon vaatab lõike 2 kohaselt esitatud teate läbi, võttes arvesse järgmist:
- a) kas esineb mõni lõikes 2 osutatud olukord;
 - b) liikmesriikide arvu, kes on mõjutatud mõnest lõikes 2 osutatud olukorrast;
 - c) lõikes 2 osutatud asjaolude üldist mõju liidu rändeolukorrale, mida kajastavad liikmesriikide esitatud või komisjonile kättesaadavad andmed;
 - d) Euroopa piiri- ja rannikuvalve, Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiameti või Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Ameti (Europol) või muu liidu institutsiooni, organi, asutuse, ameti või käesoleva määrusega hõlmatud teemavaldkondades pädeva rahvusvahelise organisatsiooni koostatud aruandeid, kui konkreetse juhtumi asjaolud seda nõuavad;
 - e) teavet, mis asjaomane liikmesriik võib olla esitanud oma teates seoses võimalike meetmetega lõike 6 punkti a alusel;
 - f) avalikku korda ja sisejulgeolekut üldiselt, konsulteerides asjaomase liikmesriigiga.

Komisjon teavitab Euroopa Parlamenti ja nõukogu läbivaatamise tulemustest.

6. Kui komisjon lõikes 3 osutatud analüüsi, lõikes 4 osutatud aruande või lõikes 5 osutatud läbivaatamise põhjal ning võttes arvesse tagajärgi, mis viisanõudest vabastamise peatamisel oleks liidu ja selle liikmesriikide välissuhetele asjaomase kolmanda riigiga, tehes samal ajal asjaomase kolmanda riigiga tihedat koostööd pikaajaliste alternatiivsete lahenduste leidmiseks, otsustab, et meetmete võtmine on vajalik, või kui liikmesriikide lihthäälteenamus on komisjoni teavitanud lõike 2 punktides a, b, c või d osutatud asjaoludest, kohaldatakse järgmisi sätteid:

- a) komisjon võtab vastu rakendusakti, millega peatatakse ajutiselt üheksaks kuuks asjaomase kolmanda riigi kodanikele ette nähtud viisanõudest vabastamine. Peatamist kohaldatakse asjaomase kolmanda riigi kodanike teatavate kategooriate suhtes, võttes aluseks reisidokumentide asjakohased liigid ja vajaduse korral lisakriteeriumid. Selle kindlaksmääramisel, milliste kategooriate suhtes peatamist kohaldatakse, hõlmab komisjon kättesaadava teabe põhjal need kategooriad, mis on piisavalt laiad, et tõhusalt aidata konkreetsel juhul kaasa lõigetes 2, 3 ja 4 osutatud asjaolude lahendamisele, järgides samal ajal proportsionaalsuse põhimõtet. Komisjon võtab vastu rakendusakti ühe kuu jooksul pärast
- i) lõikes 2 osutatud teate saamist;

- ii) lõikes 3 osutatud teabest teada saamist;
- iii) lõikes 4 osutatud aruande esitamist või
- iv) liikmesriikide lihthäälteenamusest teate saamist lõike 2 punktis a, b, c või d osutatud asjaolude esinemise kohta.

Rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 11 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega. Selles määratakse kindlaks viisanõudest vabastamise peatamise alguskuupäev.

Peatamise kestuse ajal peab komisjon asjaomase kolmanda riigiga tõhustatud dialoogi osutatud asjaolude kõrvaldamiseks.

- b) kui käesoleva artikli lõigetes 2, 3 ja 4 osutatud asjaolud püsivad, võtab komisjon hiljemalt kaks kuud enne käesoleva lõike punktis a osutatud üheksakuulise ajavahemiku lõppemist vastu delegeeritud õigusakti kooskõlas artikliga 10, et peatada ajutiselt II lisa kohaldamine 18 kuuks kõikide asjaomase kolmanda riigi kodanike suhtes. Delegeeritud õigusakt jõustub käesoleva lõike punktis a osutatud rakendusakti kehtivuse lõppemise kuupäeval ja sellega muudetakse vastavalt II lisa. Nimetatud muudatus tehakse joonealuse märkuse lisamisega asjaomase kolmanda riigi nime järele, märkides, et kõnealuse kolmanda riigi suhtes on viisanõudest vabastamine peatatud ning täpsustades selle peatamise kestuse.

Kui komisjon on esitanud kooskõlas lõikega 7 seadusandliku ettepaneku, pikendatakse delegeeritud õigusaktis sätestatud peatamise kestust kuue kuu võrra. Joonealust märkust muudetakse vastavalt.

Ilma et see piiraks artikli 6 kohaldamist, nõutakse asjaomase kolmanda riigi kodanikelt kõnealuse peatamise kestuse ajal liikmesriikide välispiiride ületamisel viisa olemasolu.

Liikmesriik, kes näeb kooskõlas artikliga 6 ette uute viisanõudest tehtavate erandite kehtestamise sellise kolmanda riigi kodanike teatava kategooria jaoks, kes on hõlmatud viisanõudest vabastamise peatamist käsitleva õigusaktiga, teavitab nendest meetmetest komisjoni kooskõlas artikliga 12.

7. Enne lõike 6 punkti b kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusakti kehtivusaja lõppemist esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande. Aruandele võib lisada seadusandliku ettepaneku käesoleva määruse muutmiseks, et viia viide asjaomasele kolmandale riigile II lisast üle I lisasse.
8. Kui komisjon on esitanud kooskõlas lõikega 7 seadusandliku ettepaneku, võib ta pikendada käesoleva artikli lõike 6 punkti a kohaselt vastu võetud rakendusakti kehtivusaega kõige rohkem 12 kuu võrra. Rakendusakti kehtivusaja pikendamise otsus võetakse vastu kooskõlas artikli 11 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 9

1. Komisjon esitab hiljemalt 10. jaanuariks 2018 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles hinnatakse artiklis 7 sätestatud vastastikkuse põhimõtte tõhusust, ning esitab vajaduse korral seadusandliku ettepaneku käesoleva määruse muutmiseks. Euroopa Parlament ja nõukogu otsustavad nimetatud ettepaneku üle seadusandliku tavamenetluse korras.
2. Komisjon esitab hiljemalt 29. märtsiks 2021 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles hinnatakse artiklis 8 sätestatud viisanõudest vabastamise peatamise korra tõhusust, ning esitab vajaduse korral seadusandliku ettepaneku käesoleva määruse muutmiseks. Euroopa Parlament ja nõukogu otsustavad nimetatud ettepaneku üle seadusandliku tavamenetluse korras.

Artikkel 10

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artikli 7 punktis f osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates 9. jaanuarist 2014. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne viieaastase tähtaja möödumist. Volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.

3. Artikli 8 lõike 6 punktis b osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates 28. märtsist 2017. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne viieaastase tähtaja möödumist. Volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.
4. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 7 punktis f ja artikli 8 lõike 6 punktis b osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
5. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonivahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.
6. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

7. Artikli 7 punkti f alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole nelja kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.
8. Artikli 8 lõike 6 punkti b alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti Euroopa Parlamendile ja nõukogule teatavakstegemist esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet.

Artikkel 11

1. Komisjoni abistab komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.
3. Kui komitee arvamust ei esita, ei võta komisjon rakendusakti eelnõu vastu ja kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artikli 5 lõike 4 kolmandat lõiku.

Artikkel 12

1. Liikmesriigid teatavad teistele liikmesriikidele ja komisjonile kõikidest meetmetest, mis nad artikli 6 kohaselt võtavad, viie tööpäeva jooksul alates kõnealuste meetmete võtmisest.
2. Komisjon avaldab lõike 1 kohaselt teatatud meetmed teavitamise eesmärgil *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 13

Käesolev määrus ei mõjuta liikmesriikide pädevust riikide ja territoriaalüksuste ning nende ametivõimude poolt väljastatud passide, reisidokumentide ja isikut tõendavate dokumentide tunnustamise alal.

Artikkel 14

Määrus (EÜ) nr 539/2001 tunnistatakse kehtetuks.

Viiteid kehtetuks tunnistatud määrusele käsitatakse viidetena käesolevale määrusele ning neid loetakse vastavalt IV lisas esitatud vastavustabelile.

Artikkel 15

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja liikmesriikides vahetult kohaldatav kooskõlas aluslepingutega.

Strasbourg,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

I LISA

Nende kolmandate riikide loetelu,
kelle kodanikel peab liikmesriikide välispiiride ületamisel
olema viisa

1. RIIGID

Afganistan

Armeenia

Angola

Aserbaidžaan

Bangladesh

Burkina Faso

Bahrein

Burundi

Benin

Boliivia

Bhutan

Botswana

Valgevene

Belize

Kongo Demokraatlik Vabariik

Kesk-Aafrika Vabariik

Kongo

Côte d'Ivoire

Kamerun

Hiina

Kuuba

Cabo Verde

Djibouti

Dominikaani Vabariik

Alžeeria

Ecuador

Egiptus

Eritrea

Etioopia

Fidži

Gabon

Ghana

Gambia

Guinea

Ekvatoriaal-Guinea

Guinea-Bissau

Guyana

Haiti

Indoneesia

India

Iraak

Iraan

Jamaica

Jordaania

Kenya

Kõrgõzstan

Kambodža

Komoorid

Põhja-Korea

Kuveit

Kasahstan

Laos

Liibanon

Sri Lanka

Libeeria

Lesotho

Liibüa

Maroko

Madagaskar

Mali

Myanmar/Birma

Mongoolia

Mauritaania

Maldiivid

Malawi

Mosambiik

Namiibia

Niger

Nigeeria

Nepal

Omaan

Paapua Uus-Guinea

Filipiinid

Pakistan

Katar

Venemaa

Rwanda

Saudi Araabia

Sudaan

Sierra Leone

Senegal

Somaalia

Suriname

Lõuna-Sudaan

São Tomé ja Príncipe

Süüria

Svaasimaa

Tšaad

Togo

Tai

Tadžikistan

Türkmenistan

Tuneesia

Türgi

Tansaania

Uganda

Usbekistan

Vietnam

Jeemen

Lõuna-Aafrika Vabariik

Sambia

Zimbabwe

2. ÜKSUSED JA TERRITORIAALVALITSUSED, MIDA VÄHEMALT ÜKS
LIIKMESRIIK EI OLE RIIGINA TUNNUSTANUD

- Kosovo (nagu on määratletud ÜRO Julgeolekunõukogu 10. juuni 1999. aasta resolutsioonis 1244)
 - Palestiina omavalitsus
-

II LISA

Nende kolmandate riikide loetelu,
kelle kodanikud vabastatakse liikmesriikide välispiiride ületamisel
viisanõudest sellise viibimise puhul,
mis ei ületa 90 päeva mis tahes 180-päevase ajavahemiku jooksul

1. RIIGID

endine Jugoslaavia Makedoonia Vabariik¹

Andorra

Araabia Ühendemiraadid²

Antigua ja Barbuda

Albaania¹

Argentina

Austraalia

Bosnia ja Hertsegoviina¹

Barbados

Brunei

Brasiilia

¹ Vabastust viisanõudest kohaldatakse ainult biomeetrilise passi kasutajate suhtes.

² Vabastust viisanõudest kohaldatakse Euroopa Liiduga sõlmitava viisavabaduslepingu jõustumise kuupäevast.

Bahama

Kanada

Tšiili

Colombia

Costa Rica

Dominica¹

Mikroneesia¹

Granada¹

Gruusia²

Guatemala

Honduras

Iisrael

Jaapan

Kiribati¹

¹ Vabastust viisanõudest kohaldatakse Euroopa Liiduga sõlmitava viisavabaduslepingu jõustumise kuupäevast.

² Vabastust viisanõudest kohaldatakse ainult nende biomeetrilise passi kasutajate suhtes, kelle passi on Gruusia välja andnud vastavalt Rahvusvahelise Tsiviillennunduse Organisatsiooni (ICAO) nõuetele.

Saint Kitts ja Nevis

Lõuna-Korea

Saint Lucia¹

Monaco

Moldova²

Montenegro³

Marshalli saared¹

Mauritius

Mehhiko

Malaisia

Nicaragua

Nauru¹

Uus-Meremaa

¹ Vabastust viisanõudest kohaldatakse Euroopa Liiduga sõlmitava viisavabaduslepingu jõustumise kuupäevast.

² Vabastust viisanõudest kohaldatakse ainult nende biomeetrilise passi kasutajate suhtes, kelle passi on välja andnud Moldova vastavalt Rahvusvahelise Tsiviillennunduse Organisatsiooni (ICAO) nõuetele.

³ Vabastust viisanõudest kohaldatakse ainult biomeetrilise passi kasutajate suhtes.

Panama

Peruu¹

Belau¹

Paraguay

Serbia (välja arvatud Serbia passide kasutajad, kelle passi on andnud välja Serbia kooskõlastamisüksus (serbia keeles *Koordinaciona uprava*))²

Saalomoni saared

Seišellid

Singapur

San Marino

El Salvador

Ida-Timor¹

Tonga¹

Trinidad ja Tobago

Tuvalu¹

¹ Vabastust viisanõudest kohaldatakse Euroopa Liiduga sõlmitava viisavabaduslepingu jõustumise kuupäevast.

² Vabastust viisanõudest kohaldatakse ainult biomeetrilise passi kasutajate suhtes.

Ukraina¹

Ameerika Ühendriigid

Uruguay

Püha Tool

Saint Vincent ja Grenadiinid²

Venezuela

Vanuatu²

Samoa

2. HIINA RAHVAVABARIIGI ERIHALDUSPIIRKONNAD

Hongkongi erihalduspiirkond³

Aomeni erihalduspiirkond⁴

¹ Vabastust viisanõudest kohaldatakse ainult nende biomeetrilise passi kasutajate suhtes, kelle passi on Ukraina välja andnud vastavalt Rahvusvahelise Tsiviillennunduse Organisatsiooni (ICAO) nõuetele.

² Vabastust viisanõudest kohaldatakse Euroopa Liiduga sõlmitava viisavabaduslepingu jõustumise kuupäevast.

³ Vabastust viisanõudest kohaldatakse ainult „Hong Kong Special Administrative Region”i passi kasutajate suhtes.

⁴ Vabastust viisanõudest kohaldatakse ainult „Região Administrativa Especial de Macau” passi kasutajate suhtes.

3. BRITI KODANIKUD, KES EI OLE SUURBRITANNIA JA PÕHJA-IIRI
ÜHENDKUNINGRIIGI KODANIKUD LIIDU ÕIGUSE TÄHENDUSES

British Nationals (Overseas)

British Overseas Territories Citizens

British Overseas Citizens

British Protected Persons

British subjects

4. ÜKSUSED JA TERRITORIAALVALITSUSED, MIDA VÄHEMALT ÜKS
LIIKMESRIIK EI OLE RIIGINA TUNNUSTANUD

Taiwan¹

¹ Vabastust viisanõudest kohaldatakse ainult isikute suhtes, kellele Taiwan on väljastanud isikutunnistuse numbrit sisaldava passi.

III LISA

Kehtetuks tunnistatud määrus koos hilisemate muudatustega

Nõukogu määrus (EÜ) nr 539/2001
(EÜT L 81, 21.3.2001, lk 1)

Nõukogu määrus (EÜ) nr 2414/2001
(EÜT L 327, 12.12.2001, lk 1)

Nõukogu määrus (EÜ) nr 453/2003
(ELT L 69, 13.3.2003, lk 10)

2003. aasta ühinemisakti II lisa punkt 18(B)

Nõukogu määrus (EÜ) nr 851/2005
(ELT L 141, 4.6.2005, lk 3)

Nõukogu määrus (EÜ) nr 1791/2006
(ELT L 363, 20.12.2006, lk 1)

Ainult artikli 1 lõike 1 11. taane
seoses määrusega (EÜ)
nr 539/2001 ja lisa
punkt 11(B)(3)

Nõukogu määrus (EÜ) nr 1932/2006
(ELT L 405, 30.12.2006, lk 23)

Nõukogu määrus (EÜ) nr 1244/2009
(ELT L 336, 18.12.2009, lk 1)

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL)
nr 1091/2010
(ELT L 329, 14.12.2010, lk 1)

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL)
nr 1211/2010
(ELT L 339, 22.12.2010, lk 6)

Nõukogu määrus (EL) nr 517/2013
(ELT L 158, 10.6.2013, lk 1)

Ainult artikli 1 lõike 1 punkti k
neljas taane ja lisa
punkt 13(B)(2)

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL)
nr 610/2013
(ELT L 182, 29.6.2013, lk 1)

Ainult artikkel 4

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL)
nr 1289/2013
(ELT L 347, 20.12.2013, lk 74)

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL)
nr 259/2014
(ELT L 105, 8.4.2014, lk 9)

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL)
nr 509/2014
(ELT L 149, 20.5.2014, lk 67)

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus
(EL) 2017/371
(ELT L 61, 8.3.2017, lk 1)

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus
(EL) 2017/372
(ELT L 61, 8.3.2017, lk 7)

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus
(EL) 2017/850
(ELT L 133, 22.5.2017, lk 1)

IV LISA

Vastavustabel

Määrus (EÜ) nr 539/2001	Käesolev määrus
Artikkel -1	Artikkel 1
Artikli 1 lõike 1 esimene lõik	Artikli 3 lõige 1
Artikli 1 lõike 1 teine lõik	Artikli 3 lõige 2
Artikli 1 lõike 2 esimene lõik	Artikli 4 lõige 1
Artikli 1 lõike 2 teise lõigu sissejuhatav tekst	Artikli 4 lõike 2 sissejuhatav tekst
Artikli 1 lõike 2 teise lõigu esimene taane	Artikli 4 lõike 2 punkt a
Artikli 1 lõike 2 teise lõigu teine taane	Artikli 4 lõike 2 punkt b
Artikli 1 lõike 2 teise lõigu kolmas taane	Artikli 4 lõike 2 punkt c
Artikli 1 lõige 3	Artikkel 5
Artikli 1 lõige 4	Artikkel 7
Artikli 1a lõiked 1 ja 2	Artikli 8 lõiked 1 ja 2
Artikli 1a lõige 2a	Artikli 8 lõige 3
Artikli 1a lõige 2b	Artikli 8 lõige 4
Artikli 1a lõige 3	Artikli 8 lõige 5
Artikli 1a lõige 4	Artikli 8 lõige 6
Artikli 1a lõige 5	Artikli 8 lõige 7
Artikli 1a lõige 6	Artikli 8 lõige 8
Artikkel 1b	Artikli 9 lõige 1
Artikkel 1c	Artikli 9 lõige 2
Artikkel 2	Artikkel 2

Määrus (EÜ) nr 539/2001	Käesolev määrus
Artikkel 4	Artikkel 6
Artikkel 4a	Artikkel 11
Artikli 4b lõiked 1 ja 2	Artikli 10 lõiked 1 ja 2
Artikli 4b lõige 2a	Artikli 10 lõige 3
Artikli 4b lõige 3	Artikli 10 lõige 4
Artikli 4b lõige 3a	Artikli 10 lõige 5
Artikli 4b lõige 4	Artikli 10 lõige 6
Artikli 4b lõige 5	Artikli 10 lõige 7
Artikli 4b lõige 6	Artikli 10 lõige 8
Artikkel 5	Artikkel 12
Artikkel 6	Artikkel 13
Artikkel 7	Artikkel 14
Artikkel 8	Artikkel 15
I lisa	I lisa
II lisa	II lisa
–	III lisa
–	IV lisa